

تاریخ شوشتر

(به روایت شیخ محمد مهدی شرف الدین)

تألیف:

حضرت آیت الله شیخ محمد مهدی شرف الدین رحمته الله

تصحیح و تعلیقات:

بخش ادبیات: دکتر مهدی کدخدای طراحى

بخش تاریخ: دکتر مسعود ولی عرب

سرشناسه	: شرف‌الدین، محمد مهدی، ۱۲۷۹-۱۳۵۳.
عنوان و نام پدیدآور	: تاریخ شوشتر (به روایت شیخ محمد مهدی شرف الدین) // تالیف محمد مهدی شرف الدین (ره): تصحیح و تعلیقات مهدی کدخدای طراچی، مسعود ولی عرب.
مشخصات نشر	: قم: میراث ماندگار، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۷ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۴-۸۴۰-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: شوشتر — تاریخ Shushtar (Iran) -- History
شناسه افزوده	: کدخدایی طراچی، مهدی، ۱۳۵۰-
شناسه افزوده	: ولی عرب، مسعود، ۱۳۶۷ -
شناسه افزوده	: Vali Arab, Masoud
رده بندی کنگره	: ۲۰۹۷DSR
رده بندی دیویی	: ۵۳۴۶/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۸۳۰۳۲۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

● عنوان: تاریخ شوشتر (به روایت شیخ محمد مهدی شرف الدین رحمته الله)

● مؤلف: حضرت آیت الله شیخ محمد مهدی شرف الدین رحمته الله

● تصحیح و تعلیقات: مهدی کدخدای طراچی، مسعود ولی عرب

● قیمت: ۲۵۰'۰۰۰ تومان

● انتشارات: میراث ماندگار

● شمارگان: ۵۰۰ جلد

● نوبت چاپ: اول ۱۴۰۲

● شابک: ۶ - ۸۴۰ - ۳۱۴ - ۶۰۰ - ۹۷۸

آدرس ناشر: قم، ساختمان ناشران، پلاک ۳۱۸

تلفن: ۰۲۵۳۷۸۴۲۳۹۸

فهرست مطالب

۵	یادداشت مصححین.....
۶	مقدمه.....
۱۳	لفظ شوشتر.....
۱۴	بنای شوشتر و بانی آن.....
۱۶	طالع شوشتر.....
۱۶	شکل شوشتر.....
۱۷	طول و عرض و درجات نجومی شوشتر.....
۱۸	مساحت و طول و عرض شهر شوشتر و دوره آن.....
۱۸	حصار اطراف شوشتر و حدود آن.....
۱۹	حدود شوشتر.....
۱۹	دروازه‌های شوشتر.....
۲۰	تقسیم شوشتر و محلات آن.....
۲۳	خانه‌های شوشتر.....
۲۴	جمعیت شوشتر.....
۲۴	خیابان‌ها و کوچه‌های شوشتر.....
۲۶	نژاد مردم شوشتر.....
۲۷	زبان شوشتری.....
۲۷	خط در شوشتر.....
۲۸	مذهب و آیین در شوشتر.....

آثار مذهبی شوستر.....	۲۹
قبله شوستر و قبله مساجد او.....	۴۵
حکم شرعی اراضی شوستر.....	۴۶
مدارس شوستر.....	۴۸
کتابخانه‌ها یا گنجینه‌های علوم در شوستر.....	۶۴
بقاع و مزارات شوستر و حومه آن به ترتیب حروف تهجی.....	۷۶
مقابر شوستر.....	۱۴۹
حمام‌های شوستر.....	۱۵۲
بازارهای شوستر.....	۱۵۷
آب شوستر و سرچشمه آن و تعریفات که درباره آن شده.....	۱۵۹
فهرست منابع.....	۱۶۱
پیوست.....	۱۶۴
سخن مصحح.....	۱۶۴

یادداشت مصححین

به نام خدا

آیت الله شیخ محمد مهدی شرف الدین شوشتری از علما و دانشمندان نامی شوشتر است که آثار متعددی نوشته است اما با کمال تأسف برخی از آن‌ها چاپ نشده و آن تعداد که چاپ شده نایاب است.

مؤلف فقید در این کتاب به حد لازم به گذشته شوشتر و سپس به بنیادهای اجتماعی از اواخر عصر قاجار تا روزگار پهلوی دوم به شکل گسترده‌تر پرداخته است.

شوشتر که تا پایان عهد قاجار کرسی ایالت خوزستان بود، مرکزی بود برای ترویج علوم آن زمان. به همین دلیل می‌بینیم که از گذشته‌ها تا عصر پهلوی کتاب‌خانه‌های متعددی در این شهر بوده که مستفیدان از آن کتاب‌ها بهره می‌گرفتند. لیکن این کتاب‌خانه‌ها به دلایل متعدد یا از بین رفته‌اند و یا کتاب‌های موجود در آن‌ها به این سو و آن سو پراکنده شده است. در این کتاب، مؤلف دانشمند به ذکر کتاب‌خانه‌های شوشتر و بعضاً حوادثی که به این کتاب‌خانه‌ها وارد شده اشاراتی همراه با تالم و تاسف دارد.

بقاع متبرکه، مساجد، حمام‌ها، مشاغل و شیوه‌ی شهرسازی از دیگر مواردی در این کتاب است که مطالب خواندنی در مورد هریک به خوانندگان ارائه شده است.

اکنون که بعضی از بقاع و مساجد و اغلب حمام‌های عمومی از بین رفته و یادی از آن‌ها در این کتاب هست، شاید روزی اسنادی درباره‌ی هریک پیدا شود که گوشه‌ای از تاریخ سیاسی و اجتماعی گذشته ایران را روشن کند و نوشته‌ها و نکات شادروان شرف الدین نیز به یاری پژوهشگران آید.

مهدی کدخدای طراحی

مسعود ولی‌عرب